

Osallisuus toteutuu yhdessä

Lastensuojelun Keskusliiton osallisuusstrategia

Osallisuus toteutuu yhdessä

Lastensuojelun Keskusliiton osallisuusstrategia

Sisällys

1.	Taustaa	4
2.	Osallisuus	6
3.	Osallisuusstrategian tavoitteet	8
3.1	Lapset, nuoret ja perheet	9
3.2	Jäsenyhteisöt	12

1.

Taustaa

Lastensuojelun Keskusliitto toimii aktiivisena vaikuttajana ja voimien yhdistäjänä lapsen oikeuksien asioissa kansallisella ja eurooppalaisella tasolla. Keskusliitto tavoittelee yhteiskunnassa tilannetta, jossa lasten tarpeet on aidosti asetettu etusijalle päätöksenteossa, ja lapselle kuuluvat oikeudet toteutuvat täysimääräisinä. Lasten osallisuuden toteutuminen on keskeinen tekijä tämän tavoitteen toteutumisessa.

Lastensuojelun Keskusliiton visio on vahvistaa hyvän lapsuuden edellytyksiä, yhdistää voimia ja vaikuttaa rohkeasti yhteiskunnassa. Keskusliiton arvot *inhimillisyys, rohkeus ja avoimuus* tukevat osaltaan osallisuusstrategian toimeenpanoa. Se haluaa vaikuttaa rohkeasti lapsen oikeuksien puolesta ja korostaa ihmillisyyttä myös vaikuttamistyössään.

Yksi strategiamme (2018–2021) keskeisistä painotuksista on lasten ja nuorten osallisuuden vahvistaminen eettisesti kestäväällä tavalla. Jotta osallisuus kiinnittyy systemaattiseksi osaksi keskusliiton toimintaa, tarvitsemme osallisuusstrategiaa. Sen avulla varmistetaan, että lasten, nuorten ja perheiden osallisuuden edistäminen on järjestelmällistä ja suunnitelmallista. Se tukee osaltaan myös keskusliiton jäsenyhteisöjä siinä, että ne huomioivat osallisuuden työssään.

Viime vuosina on tehty paljon hyvää työtä lasten ja nuorten osallisuuden edistämiseksi, ja se on monin tavoin läsnä keskusliiton arjessa. Hyvää työtä on vielä jatkettava. Yhteiskunnassamme on edelleen paljon lapsia, joiden ääni ei pääse kuuluviin, ja jotka tarvitsevat erityistä tukea toteuttaakseen osallisuuttaan. Haluamme edistää jokaisen lapsen yhdenvertaista osallistumista sekä lisätä tietoa ja ymmärrystä lasten ja nuorten osallisuuden toteutumiseksi. Tähtäämme eettisesti vahvaan ja jokaiselle lapselle ja nuorelle mielekkääseen osallistumiseen.

Lastensuojelun Keskusliittoon palkattiin loppuvuodesta 2018 määräaikainen osallisuuskoordinaattori, joka jäsentää osallisuuden sisältöjä keskusliiton omassa toiminnassa, selvittää jäsenyhteisöjen tarpeita osallisuustyön tukemisessa sekä vastaa niistä keskusliiton toiminnoista, joihin lapset ja nuoret osallistuvat. Osallisuuskoordinaattorin työn pohjalta havaittiin, että lasten ja nuorten yhdenvertaisen osallisuuden vahvistaminen edellyttää työn koordinoitua ja kehittämistä. Jotta osallisuus säilyy keskusliiton ydintoimintona ja sitä pystytään syventämään entisestään, keskusliiton hallitus päätti vakinaistaa osallisuuskoordinaattorin työtehtävän.

Osallisuusstrategia on pitkäkestoinen, eikä sitä ole sidottu keskusliiton strategiaan ajallisesti. Osallisuusstrategia muuttuu jatkuvasti muotoaan: sen painopisteitä arvioidaan säännöllisesti ja toimenpiteitä päivitetään toimintasuunnitelmakausittain.

2.

Osallisuus

2. Osallisuus

Jäsenyhteisöjen osallisuutta pyritään tukemaan rakentamalla jatkuvaa vuorovaikutusta ja yhteistyötä. Jäsenyhteisöjä tuetaan ja kannustetaan osallistumaan aktiivisesti keskusliiton toimintaan, ja vastavuoroisesti keskusliitto tukee jäsenyhteisöjensä työtä tarjoamalla asiantuntija-apua. Jäsenyhteisöillä on paljon osaamista ja tuntemusta käytännön kentästä, josta saatujen viestien esiin nostamista haluamme tukea monin tavoin. Haluamme varmistaa keskusliiton tapahtumissa jokaiselle turvallisen ja mielekkään osallistumisen tavan. Kaikkien tulee päästä vaikuttamaan haluamallaan tavalla.

Osallisuutta tulee toteuttaa myös keskusliiton henkilöstön kohdalla. Henkilöstömme omaa osallisuutta ja osallistumista arvioitiin vuoden 2019 aikana useamman kerran. Henkilöstöstä osallisuutta on se, että saa olla osa työyhteisöä ja tiimiä. Osallisuutta tukee toisia kunnioittava, myönteinen ja avoin työilmapiiri, jossa jokainen pääsee osallistumaan asioiden valmisteluun.

OSALLISUUS

Käsitteenä moniuloitteinen, eikä sille ole olemassa yhtä selkeää määritelmää.

Osallisuusstrategiassa osallisuudella tarkoitetaan, että kuulemme aidosti lasten, nuorten ja perheiden ääntä sekä heidän kokemuksellista tietoaan. Kohtaamme jokaisen heistä oman elämänsä asiantuntijana ja annamme tilaa erilaisille näkemyksille. Haluamme tukea lasten, nuorten ja perheiden mahdollisuuksia vaikuttaa heitä koskeviin asioihin sekä tehdä yhdessä kehittämistyötä.

Samalla lisäämme välillisesti lasten ja nuorten tietoutta omista oikeuksistaan. Nostamme aktiivisesti esiin lasten, nuorten ja perheiden ääntä sekä annamme niille painoarvoa vaikuttamistyössämme.

3.

Osallisuusstrategian tavoitteet

3. Osallisuusstrategian tavoitteet

Osallisuusstrategian keskeisiä painopisteitä ja tavoitteita tarkastellaan kahdella ulottuvuudella, joita ovat lapset, nuoret ja perheet sekä keskusliiton jäsenyhteisöt. Nämä painopisteet ovat valikoituneet keskusliiton hallituksen ja henkilöstön näkemysten pohjalta.

3.1 Lapset, nuoret ja perheet

TAVOITTEET

- Lasten, nuorten ja perheiden ääni kuuluu vahvasti keskusliiton vaikuttamistyössä
- Osallistumismahdollisuudet toteutuvat yhdenvertaisesti
- Osallisuutta edistävät rakenteet säilyvät vahvoina keskusliitossa
- Osallisuus toteutuu eettisesti korkeatasoisesti

Lasten, nuorten ja perheiden ääni kuuluu vahvasti keskusliiton vaikuttamistyössä

Haluamme varmistaa, että lasten, nuorten ja perheiden ääni kuuluu vahvasti vaikuttamistyössämme. Tuotamme vuosittain selvitystasoista tietoa lastensuojelun, lapsi- ja perhepolitiikan sekä lapsen oikeuksien näkökulmista. Tiedon tuottamisessa huomioidaan lasten, nuorten sekä vanhempien kokemuksellinen tieto, joka on vaikuttamistyömme keskeinen näkökulma. Haluamme kehittää ja vahvistaa keinoja, joilla lasten, nuorten ja perheiden kokemuksellisen tieto kanavoituu vaikuttamistyöhömmme, ja pyrimme tuomaan heidän äänensä esiin mahdollisimman moniäänisesti. Keskusliitto vahvistaa osallisuuden painoarvoa niin rakenteissa ja palveluissa kuin lasten ja nuorten arjessa. Tuotamme tietoa myös muodossa, joka on ymmärrettävää lapsille, nuorille ja perheille itselleen, sillä osallisuuden toteutumiseen kuuluu myös oikeus saada riittävästi tietoa itselle ymmärrettävällä tavalla.

Osallistumismahdollisuudet toteutuvat yhdenvertaisesti

Keskusliitto tavoittelee yhteiskunnassa tilannetta, jossa jokaisen lapsen ja nuoren osallistumisoikeudet toteutuvat yhdenvertaisesti. Pyrimme työllämme edistämään erityisesti niiden lapsiryhmien äänen esiin tuomista, joiden ääni jää liian usein kuulematta, ja joiden osallistumisoikeuksien toteutuminen kaipaa erityistä huomiota.

YK:n Lapsen oikeuksien komitean Suomelle antamien suositusten mukaan erityistä huomiota tulee kiinnittää kodin ulkopuolelle sijoitettujen, maahanmuuttajataustaisten, vammaisten sekä kieli- ja kulttuurivähemmistöihin kuuluvien lasten ja nuorten osallistumisoikeuksien toteutumiseen. Näiden ryhmien lisäksi pidämme huolta myös haavoittuvassa asemassa olevien lasten ja nuorten oikeuksien toteutumisesta.

Pienten lasten ääntä ja heidän kanssaan tehtävää kehittämistyötä edistetään korostamalla heidän osallistumisensa tärkeyttä sekä tukemalla vahvemmin heidän parissaan tekevien tahojen työtä.

Keskusliitto edistää lasten ja nuorten osallistumisoikeuksia yhteistyössä jäsenyhteisöjensä kanssa.

Keskusliiton osallisuutta edistävät rakenteet säilyvät vahvoina

Lastensuojelun Keskusliitossa on jo vuosien ajan luotu toimivia rakenteita lastensuojelusta kokemusta omaavien nuorten osallisuuden edistämiseksi, ja työtä jatketaan myös tulevaisuudessa.

Valtakunnallisten lastensuojelupäivien® yhteydessä järjestettävä Nuorten päivä on saavuttanut vahvan aseman osana koulutuspäiviä. Nuorten päivä mahdollistaa lastensuojelusta kokemusta omaavien nuorten äänen kuulumisen, ja sen kautta heidän tärkeät viestinsä saadaan osaksi keskusliiton vaikuttamistyötä. Nuorten päivä toteutetaan vuosittain yhteistyössä vaikuttaja- ja kokemusasiantuntijaryhmien sekä paikallisten nuorten kanssa. Tavoitteemme on, että yhä useampi lastensuojelusta kokemusta omaava nuori saisi tietoa päivästä ja sitä kautta myös muista vaikuttamiskeinoista niin halutessaan.

Myös Lasten suojelun kesäpäivien yhteydessä järjestetään lasten ja nuorten tilaisuus, joka suunnitellaan paikallisista tarpeista yhdessä alueella toimivien tahojen kanssa.

Valtakunnallisten lastensuojelupäivien® yhteydessä järjestetään kokemuskirjasto, johon osallistuu lastensuojelusta kokemusta omaavia nuoria sekä heidän huoltajiaan. Se luo luottamuksellista ja dialogista keskustelua lastensuojeluun liittyvistä tärkeistä näkökulmista. Toimintaa jatketaan ja kehitetään vastaamaan entistä paremmin osallistujien tarpeita.

Keskusliiton koordinoima Lapsen oikeuksien viestintäverkosto (LOS-verkosto) on keskeinen verkosto lapsen oikeuksien edistämiseksi. Sen tavoitteena on Lapsen oikeuksien sopimuksen tunnettavuuden lisääminen, lapsen oikeuksien toteutumisen edistäminen ja lapsen oikeuksien näkökulmien esiin tuominen julkisessa keskustelussa.

Keskusliitto pyrkii olemaan jatkuvassa vuorovaikutuksessa lasten ja nuorten kanssa sekä kuuntelemaan säännöllisesti heidän näkemyksiään heille tärkeistä ja ajankohtaisista asioista. Haluamme, että lapset ja nuoret pääsevät itse suunnittelemaan ja toteuttamaan näitä yhdessä tekemisen paikkoja, jotta ne olisivat kaikille mielekkäitä. Myös perheiden osallisuutta ja sen merkitystä tuetaan osana keskusliiton vaikuttamistyötä.

Osallisuus toteutuu eettisesti korkeatasoisesti

Lastensuojelun Keskusliitto tavoittelee tilannetta, jossa lasten, nuorten ja perheiden osallisuus toteutuu sekä yhteiskunnassa että keskusliiton omassa toiminnassa eettisesti kestäväällä tavalla. Olemmekin laatineet eettiset ohjeet lasten ja nuorten kanssa toimimiseen. Niitä noudatetaan kaikissa niissä tapahtumissamme, projekteissamme, tempauksissamme ja koulutuksissamme, joissa on mukana lapsia ja nuoria. Eettisyyden toteutuminen on ensisijaista ja tärkeää osallisuuden edistämisessä.

3.2 Jäsentyhteisöt

TAVOITTEET

- Keskusliitto vahvistaa yhteistä osaamista ja jakamista
- Jäsentyhteisöjen osallisuutta tuetaan systemaattisesti

Keskusliitto vahvistaa yhteistä osaamista ja jakamista

Keskeinen tavoitteemme on tukea eri toimijoiden välistä yhteistyötä ja jakaa näin yhteistä osaamista. Pyrimme yhdessä tekemällä ja esimerkkiä näyttämällä levittämään hyväksi havaittuja toimintatapoja. Haluamme tuoda yhteen osallisuuden parissa toimivia tahoja sekä tukea toimivien käytäntöjen levittämistä ja kehittämistä. Keskusliiton rooli on tuoda osallisuuden edistämiseen lisäarvoa ja viedä asioita eteenpäin. Teemme tätä työtä koordinoimalla erilaisten tahojen yhteistyötä. Haluamme myös vahvistaa jäsentyhteisöjen kanssa yhdessä tehtävää vaikuttamistyötä.

Jäsentyhteisöjen osallisuutta tuetaan systemaattisesti

Jäsentyhteisöt ovat keskusliiton tärkein voimavara nyt ja tulevaisuudessa. Pyrimme vahvaan ja vuorovaikutukselliseen toimintaan jäsentyhteisöjemme kanssa. Jäsentyhteisöt osallistuvatkin aktiivisesti keskusliiton järjestämien koulutuspäivien suunnitteluun ja totutukseen. Osallisuuden edistämisen neuvottelukunta mahdollistaa eri toimijoiden välisen yhteistyön ja tiedon jakamisen osallisuuteen liittyvistä teemoista. Näitä rakenteita tullaan jatkamaan, ja niitä kehitetään jäsentyhteisöjen tarpeista ja toiveista lähtöisin.

Keskusliitto tekee myös kansainvälistä yhteistyötä lasten ja nuorten osallisuuden edistämiseksi mm. Eurochild-verkostossa.

Keskusliiton tavoitteena on myös löytää erilaisia keinoja, joilla se tukee jäsentyhteisöjään niiden omien osallisuuskäytäntöjen kehittämisessä. Tätä voidaan toteuttaa sparraus- ja asiantuntijatuken muodossa. Kaikki tuottamamme materiaali ja selvitystasoinen tieto on jäsentyhteisöjemme vapaasti käytettävissä ja hyödynnettävissä.

Jokaista tarvitaan

Lapsen oikeuksien toteutuminen edellyttää lasten osallisuutta.

Lasten ja nuorten osallisuutta voi tukea monella eri tasolla, mutta sen edistäminen kuuluu kaikille. Jokaista meitä tarvitaan, sillä vain yhteistyöllä saavutetaan vaikuttava lopputulos.

Haluamme, että jokainen lapsi ja nuori kokee itsensä merkitykselliseksi ja kokee kuuluvansa yhteisöön, jossa ketään ei jätetä huomiotta. Kun rakenteet, välineet ja asenteet ovat kunnossa, voimme kuulla sen hiljaisimmankin kuiskauksen.

Mistä Sinä ajattelit aloittaa?

LASTENSUOJELUN
KESKUSLIITTO

LASTENSUOJELUN KESKUSLIITTO

Armfeltintie 1, 00150 Helsinki

puh. (09) 329 6011

toimisto@lskl.fi | www.lskl.fi